

Tudomány és természetjárás – az Erdélyi Múzeum-Egyesület köszöntője az Erdélyi Kárpát-Egyesület 135. jubileumán ¹

Tisztelt Szabó László elnök úr, tisztelt Dezső László tiszteletbeli elnök úr, tisztelt Mărginean János polgármester úr, tisztelt Vákár István, a Kolozs Megyei Tanács alelnöke, tisztelt Csoma Botond parlamenti képviselő úr, az RMDSZ Kolozs megyei szervezetének elnöke, tisztelt Wehner Géza, a Magyarországi Kárpát Egyesület elnöke, kedves Orosz Judit, kedves EKE-s barátaink, tisztelt ünneplő közösség!

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület nevében szeretettel és tisztelettel köszöntöm az Erdélyi Kárpát-Egyesületet megalapításának 135., újjáalakulásának 35. évfordulóján, a várfalvi EKE-vár közösségteremtő ünnepén.

A jubileum egyszerre idéz fel történelmet és közösségi emlékezetet. 135 és 35 – két évszám, két mérföldkő, mögöttük pedig ugyanaz a kitartó akarat: az erdélyi magyar közösség törekvése arra, hogy szervezett formában, egymást segítve, saját értékeit megőrizve legyen jelen szülőföldjén. Történelmük során mindkét egyesület megtapasztalta a megszakítások, a hallgatás és az újrakezdés korszakait, mégis megőrizte közösségteremtő erejét és szolgálatának folytonosságát.

Kolozsvár adott otthont mindkét szervezet megszületésének: az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek 1859-ben és az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek 1891-ben. A két intézmény más-más területen vállalt szolgálatot, mégis közös szellemiségből táplálkozott. Az EME a tudomány, a művelődés és az örökségőrzés intézményes kereteit kívánta megteremteni Erdélyben; az EKE pedig a természetjárás, a honismeret és a közösségi összetartozás révén formált értéket és identitást. Az egyik a könyvtárakban, levéltárakban és a tudományművelés egyéb helyszínein dolgozott, a másik a hegyerinceken, turistautakon és menedékházakban – de mindkettő ugyanazt a célt szolgálta: az erdélyi magyar közösség megmaradását és megerősítését. Az EKE nem csupán turistautakat jelölt ki, hanem generációk számára tanította meg Erdély tájainak szeretetét és megismerését; a természetjárást közösségi és kulturális élménnyé formálta.

Az EME és az EKE története nem párhuzamos, egymástól független történet volt, hanem számos ponton összekapcsolódott. A két egyesület között személyes, tudományos és közösségi kapcsolatok alakultak ki, amelyek hosszú időn át erősítették egymást. Cholnoky Jenő földrajztudós

---

¹ Részletei elhangzottak az Erdélyi Kárpát-Egyesület megalakulásának 135. és újjáalakulásának 35. évfordulója alkalmából rendezett EKE-napi ünnepségen, az Orosz Endre közösségi ház felavatásán. Várfalván, 2026. május 9-én.

egyszerre volt az EME meghatározó tagja és az EKE elnöke; Szádeczky-Kardoss Gyula geológus az EME ásványtárának gondozása mellett az EKE turistamozgalmában is aktív szerepet vállalt; Tavasz Sándor pedig az EME alelnökeként és az EKE vezetőjeként ugyanannak a közösségi küldetésnek különböző oldalait szolgálta.

S ha egyetlen személyt kellene kiemelni, aki ezt a kapcsolatot a legemberibben és legközvetlenebbül jelenítette meg, akkor Orosz Endre tanárra és helytörténészre kell gondolnunk. Ő egyszerre járta az EKE ösvényeit, és gazdagította az EME kézirattárát. Feljegyzései, fényképei, személyes iratai ma is az erdélyi közösségi emlékezet részei. Életműve arra emlékeztet bennünket, hogy a természetjárás és a tudományos értékmentés nem egymástól távoli világok, hanem ugyanannak az erdélyi szolgálatnak két arca.

Öröm számomra, hogy ezen az ünnepen itt lehet közöttünk Orosz Judit is, aki ezt az örökséget nem csupán őrzi, hanem tovább is élteni.

A mai nap különleges üzenetet hordoz azért is, mert a régi csűr helyén felépült közösségi ház túlmutat önmagán. Nem pusztán egy új épület születését jelenti, hanem annak bizonyítékát, hogy a közösségi akarat ma is képes értéket teremteni. Egy olyan korban, amikor sokszor az intézmények és közösségek gyengüléséről hallunk, az EKE-vár építése azt mutatja: ha van közös cél, közös hit és kitartás, akkor a megkezdett munka továbbvihető, és az örökség nemcsak megőrizhető, hanem gyarapítható is.

Külön elismerés illeti mindazokat – az EKE vezetőit, tagságát és a háttérben dolgozó önkénteseket –, akik évről évre csendes következetességgel végzik munkájukat. Az ilyen közösségeket nem csupán az ünnepi pillanatok tartják fenn, hanem a mindennapi szolgálat: az útjelzések festése, a túrák szervezése, az ifjúság megszólítása, az építkezések vállalása, a közösségi jelenlét fenntartása. Ettől válik a 135 év élő valósággá.

Különösen fontos ez napjainkban, amikor a közösségi élmények, a személyes kapcsolatok és a szülőföldhöz való kötődés megerősítése egyre nagyobb jelentőséget kap. Az EKE ma is olyan közösségi teret kínál a fiatalabb nemzedékek számára, ahol a természet szeretete együtt jár az erdélyi értékek megismerésével és továbbadásával.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület nevében kívánok az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek további erőt, közösségi hitet, egészséget és megmaradó lelkesedést. Kívánom, hogy az EKE a következő évtizedekben is megőrizze azt a küldetését, amely generációk számára jelentette és jelenti Erdély felfedezését, szeretetét és közösségi megtapasztalását.

Isten éltesse és óvja az EKE-t – ma, holnap és a következő 135 évben is!

Bitay Enikő akadémikus, az EME elnöke